

A'
CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

XXXXXXXXXX

Nro 37.

Költ Bétsben, Sz. András Havának (Nóvembernek)
 4-dik napján 1796-dik Esztendőben.

Hadi Környütlállások.

*Egy Magyar új Katona, így buzdit
 más Magyar Ifjákat, hogy legyenek ök
 is Katonákká a' Frantziák ellen:*

Tsapj fel Pajtás! gyer' a' Táborba.

Utánnunk a' ki jó Magyar!

Ellenségünk hadd húljon porba,

'S törjön meg a' kevély agyar.

*Felelnek a' több Legények buzditó Pajtás-
 sokhoz.*

P p

Megyünk: mert szent a' szó, mely fülünket
hatytya,

Első ki hartzra hív, tudjuk — Hazánk
Atyya.

Hív, hogy tusakodjunk Hitünk' 's Vallá-
sunkért

'S Szent Istvántól fogva álló Orzá-
gunkért.

Kedves emlékezet Mária Thrésia!

Neve' hallására buzdúl ki hív Fia

Két Magyar Hazának, 's vígan jut eszébe,

Hogy a' ki Thrésiat Atytyai székébe

Ülteete erőssen Magyar vólt: Magyar léfz.

Most is a' ki Világ' láttára tsudát téfz.

A' dölyfös Frantziát, mely rettentő Vázza,

Leve más Népeknek, rögtön zabolázza,

'S Királylya' Trónusát ingadozatlanná,

Ország' alkotmányját romolhatatlanná

Tefzi, 's ennél fogva minden jót oly sorba

Helyheztet hogy rajta ne eshessék tsorba.

Mert az úgy nevezett Frantz Szabadság' fája,

Bünt 's veszélyt szül miként az Ádám'

almája.

Páris Brüszfel Hága eleven példái:

Hány Atytyaik vagy de mind mostohái!

Sok Republikánus panaszszal meg-valylya,

Még pedig úgy hogy azt Idegen is halylya.

„Hogy most egy Úr helyett néhány száz Urok

vált,

Kik közzül mind egyik rájok adót kiált.

Nem gondol Az vele: marad e' falatja

A' Szegénynek, tsak hogy Ő mint Haza'

Atyya.

Polgártársi névvel kis Királyt játszasson,
'S még jövendőre is kassákat rakhasson.

Ezerfzer jobb egy jó Király alatt élni,
Mint *Robespiértől* oly sok száztól félni.

Ki még a' Virtust is bünné változtatja,
Mihelyt ellene van a' Virtus' szózatja.

Robespiert ugyan büne el seprette

Már a' föld' színéről, de maradt helyette

Más, a' ki mutatja, hogy Neki Rokonynya,
Mert öli a' Népet; 's szintúgy húzza

vonynya

Más nevű, de még is rongáló szerekkel,

Újj papiros pénzzel, 's újj rendelésekkel
Melyekről maga is gyakran felejtkezik,

'S reájok későbbenn már nem emlékezik:

Még is más Polgártól szorossann kíványnya,
Hogy e' Törvény légyen Nékie Bálvány-

nya.

'S belé köt mindenért; rútúl vesztegeti,
Bánatos éltének míg végét nem veti.

A' giljotín vasa ha sokat le nyesett

Robespier alatt: igen roszszúl esett.

Már most a' giljotín anynyit igaz nem veszt,
De a' bú szint anynyit ha nem többet

senyveszt.

'S így tehát a' régi 's új Robespierek.

Az öldöklésbenn is mind ketten testvérek.

Amazok egyfzerre vágták a' sok nyak-ért,
Ezek lassú méreg által vesztik a' vért.

Hát a' hadban menynyi ember-vért prédálnak,

Intő kérésre is magokba nem szálnak.

P p 2

Világ Uraivá akarnának lenni,
 Tsak azért nem lehet a' fegyvert le tenni
 Polgártárssaiknak, kik már Békességet
 Óhajtnak és még se' kapnak tsendességet."

Rettegnek Ők tőlünk Vitéz Magyaroktól,
 Menynyünk hát 's mentsük meg gonosz
 füzandékjoktól

A' Közjót: Bízhatunk: Magyarok Istene,
 Segítünk leszsz: Néki Ki allhat ellene?
 Be szép leszsz és hasznos hogy mi mostan
 gyözünk,

Magunk is jól lakunk abból a' mit főzünk.
 Ditső Eleinkről így méltán nevezzük
 Magunkat, 's igazánn rólok tzmerezzük.
 Meg-vallja azt rólunk így minden idegen,
 Hogy Őseink' vére fórr bennünk melegen.
 Mert egyez hívségünk szép vitézségünkkel
 Mérközni melyik Nép mér ditsössé-
 günkkel?

*Egy önként vállalkozott Magyar Ka-
 tona a' Feleségéhez:*

Katonának megyek Galambom Erzsókom,
 A' Felesége visszsa.

Menjen Kend — az útra, vigye el egy
 tsókom.

A' Frantziák ellen fel-fegyverkezett
 Frankóniai Parasztok Vezérjének Witt Fi-
 lepnek ki jött már nyomtatásbann is a' Hi-
 stóriája, melybenn így van a' dolog' kez-
 dete elő adva: „A' Spessarti erdőnn által
 bé jutvann a' Frantziák Frankóniába: 3
 Frantzia Vadászok, bé mennek Spessart-

ba ott lakós Erdő-Tsöfzhöz *Witt* Filep-
hez, 's kívánták tőle, hogy adna enni-va-
lót az ő lovaiknak, 's tartsa jól Őket ma-
gokat is. Örömet tselekedte azt *Witt*, 's
midőn már a' 3 Fr. Vadászok evés köz-
ben vóltak: érkezett még más kettő is,
kiknek, az elébb érkezttékéhez hasonló
kívánságjokat, hasonló készséggel telyesí-
tette *Witt*. Elzre-vévén a' Frantziák,
hogy tsak magánossánn vólna az ő Gaz-
dájok, parantsolják néki, hogy adjon né-
kiek száz tallért. *Witt* mentegeti magát,
hogy a' mi pénz az ő kezénél vagyon: az
nem az Ővé, hanem az Uraságé: de a'
kíméletlenn Vendégek telyességgel nem
hagytak néki békét, míg ki nem számlálta
nékiek a' kívántt számát. Ez nem vólt
elég, hanem ismét többért zsaroltak *Witt*-
en: ki mivel többet már maga jó szántá-
ból éppen nem akart nékiek adni: fogták
magokat a' Frantziák, fel-kuttattak min-
dent, 's akadtak is 7 száz tallérra, melyet
fel osztottak magok között, 's azzal oda
hagyták *Wittet*, kinek éppen azon szem-
pillantásbann érkezvén haza a' négy Va-
dász-legénynyei, mihelyt hallották a' tör-
ténetet: kérték mindjárt *Witt* Filepet,
hogy mennének együtt utánnok a' Fran-
tziáknak. Magokhoz vévén Vadász-pus-
káikat el is mentek, 's óldalvást előre-
nyomúlván, bé állottak az Ország' útja
mellé egy sűrüsbe, 's ott lesték a' Fran-

tziákat. Ezek csak hamar el is érkeztek: és a' lesből véletlenül rájok lett lövések által, nyomban földre kerültek hármann közülök: de a' más kettő se' szabadúlhatott meg a' haláltól. A' nyóltz száz találéron kívül, találtatott még náluk 160 Károlin is arany-pénzbenn. El terjedvén a' híre ezen esetnek a' szomszéd falusiak között, kikkel hasonlóképpen rúttul bántak a' Frantziák: meg-határozták magokbann, hogy Ők is fel-fegyverkezzenek káoszakkal és vas-villákkal, 's az erőszaknak erőszakkal álljanak ellent. Vezérjékké választották egyező akarattal *Witt Filepet*, ki ekképpen Paraszto' Generálissává lett.

Kehlről azt írja egy *Straßburgi Levél*, mely költ Oct. 23. dikánn, hogy alig tartózkodhatnak benne a' Frantziák, a' *Kinzing* folyó-vízének nagy ki-áradása miatt.

Károly Fő-Hertzeg' Tudósításai.

Moró, által szállította ugyan tíz ezer emberét a' Rajnánn *Breysachnál*, *Kehl* Várával által ellenbe: de a' még hátra maradt nagyobb részével Seregének meg-állapodott *Schlingen* nevű Mező Városánál *Brisgaunak*, és a' *Hünningeni* Híd-vára előtt nagy sántzok' hányásához kezdetett.

(Hünningen, 7 óránynyi járó földre esik *Breysachtól* Dél felé; *Basileától* pedig Észak felé egy óránynyira. A' Rajna' túlsó részén fekszik, által ellenben, *Kleinhünningen* nevű faluval, mely, *Basilea Városáé*.)

Tartott attól a' Fő-Hertzeg, hogy ha időt enged *Morónak*, a' Rajnán innen való további mulatásra: Ez, lassan lassan egyesítheti még Népét az úgy nevezett Rajnai's Mosellai Fr. Sereggel, 's meg-támadó hadat kezd. Ezenn okból el végezte magában Ö Fő-Hertzege, hogy Octób. 24-dikénn reggel meg-támadja *Morót Schlingennél*: a' minthogy meg is támadta négy felől. Reggeltől fogva késő estig tartott a' viadal, melynek foganatját igen hátráltatták ugyan a' szörnyű lutskos idők: mindazáltal anynyira még is rá ment a' Fő Hertzeg, hogy a' *Canderni* tanyának elnyerése által bé-keríthette a' Frantziákat oldalról, a' kik látván más nap reggel, hogy vitéz Népünk, fegyverben töltötte az éjtszakát: el hagyták *Schlingent* is, és 26-dik Octóberig egészszenn által takarodtak a' Rajnánn: minekokáért *Károly* Fő-Hertzeg csak egy részt hagyott a' Seregből azonn a' tájonn, F. M. L. *Fürstenberg*' kormányozása alatt: maga pedig a' több részfel, *Offenburg* felé indult, hogy *Kehl*től is által hajthassa az ellenséget, a' hol, legnagyobb részét el végeztette vólt már akkor Gr. *Colloredo* F. M. L. unk a' bé-kerítő Erösségeknék. Oct. 21-dikénn ugyan ki-tsaptak *Kehlből* a' Frantziák: de hafzon nélkül tértek vízfza.

F. M. L. *Hotze*, egészszenn el rontatta már a' *Germersheimi* Fr. Erösségeket: 's

az azokból ki-szedett fa némüt, *Philippsburg*ba szállíttatta.

Hogy *Neuwied*nél el szakasztotta a' nagy víz Oct. 17-dik éjtszakájann a' *Frantziák'* hídját: ezt az is okozta, mivel *Gen. Kray*, a' *Niederwerthi* Szigetből sok levágott nagy élő-fákat eresztgettvén le a' híd ellen, nagy károkat tétetett abban az az előtt való éjtszaka. 40 híd darabok jutottak kezekbe a' *Miéinknek*. — Megakarván zavarni *Kray* F. M. L. még jobban is az ellenséget, által küldötte egynehány száz emberét *Vallendarnál* és *Irrlichnél* a' *Rajna*n, kik a' *Koblentzi*, *Andernachi* és környéki *Frantziákat* fel lármazták: nem különben a' *Neuwidi* Hidsántz-bélieket is más *Ofztályunk*. Részünkről az elhúllottak, sebbeesttek, és elfogattak számát lehet tenni 200-ra. Ugyan azon időben, a' *Kolóniai* Választó-Hertzeg' szolgálatjában lévő *Brixen* Oberster is fel-lármaztta egynehány hajókonn az *Oberwerthi* Szigetet; *Poppárdot* meg-támadta, egy ágyút 's két munitziós szekeret el vett, egynehány *Tifzteket*, 238 *Köz-emberekkel* egyetemben el fogott, sok prédát kapott, és valamennyi hajót talált a' *Rajna'* túlsó partjánál, mind el hozta.

Werneck F. M. L. unk' fekvése ellen, újra is által jött az ellenség a' *Sulz* vizénn: de visszaverettetett *Elsnitz* Generális által, kinek jókor segítséget küldött

Werneck F. M. L. Hogy az ellenség nem boldogúlhatott a' *Sulznál*: sokat közön e' részben *Werneck F. M. L.*, *Kray F. M. L.* törekedéseinek.

Olafz - Országból. —

Hogy Gróf *Wurmser* diadalmassann verekedett Oct. 7-dik napján *Mántuánál* a' Frantziakkal: bizonyítják azt újjabb magános Tudósítások is, 's úgy beszélnek a' történetet: hogy Gróf *Wurmser* még víradta előtt igen essős időben rajta ment véletlenül a' *Marmirolai* frantzia táboronn, 's nem tsak az ott vólt Magazínokat vette el, hanem egy hadi kaszszát is nyert, számos ágyúkkal és sok muníziós-szeke-ekkel egyetembenn. Az ellenség közzül el hullottaknak, meg-sebesedtteknek, és el fogattattaknak száma, meg-haladta a' négy ezeret.

Mediolánumból Oct. 15-dik napján költt Levelekből olvassuk, hogy *Bona-parte*, 12-dik Oct. benn indúlt onnét vizsza a' Sereghez. El indúlása előtt oly parantsolatot küldött a' *Genuai* földre *Despinoy* Generálishoz, hogy a' kormányozása alatt lévő egész Seregosztálylyal indúljon *Tortona* felé, mely, a' *Mediolánumi* földön fekszik, *Mediolánum* Városától Dél és Napnyugot között 15 óránynyi járó földre; de a' *Szárdíniai* Korona alá tartozik.

Velentzéből Oct. 19-dikénn: — „A' múlt Péntekénn meg-támadták a' Fran-

tziák közel *Mántuához* a' Ts. K. Sereget, 's igen kemény verekedés vólt. Az alatt, míg egy része az ellenségnek a' sík mezőn viaskodott: más része, kis hajókra rakodott, 's úgy törekedett *Mántua'* falaihoz verekedni azon a' vízenn, mely, tenger módjára fogja körül *Mántuát*. Valamint azonban a' szárazon sokat vesztett az ellenség; úgy a' vízenn is, mivel a' Várból ki-repdestetett ágyú-golyóbisok' sűrű fellege egyfzerre el süllyesztgetett egész hajókat. 16-dik és 17-dik Oct. benn, a' Ts. K. Sereg támadta meg a' Frantziákat szép szerentsével. Nyert is el tőlök a' *Pádus* vízenn húsz nagy hajókat (*Barconi*), melyek, ágyúkkal 's puskaporral, golyóbisal, és egyéb efféle készületekkel vóltak rakva. Ezen két rendbéli viadalok után a' *Mediolánumi* Hertzegségbe 's *Tortona* felé kezdték el szállítani a' Frantziák, *Veronákól*, *Bresciából*, és *Peschierából* a' magok Ispotáljaikat. "

Osopóból (Ez a' Helység a' Velentzei földönn fekszik) Oct. 16-dikánn: — „Sok ezerre megy azon Ts. K. Seregoftály' száma, mely az itt lévő térségre gyülekezett, 's már elébb kezdett nyomúlni. Hajó-hídonn fog által menni a' *Tagliamento* folyó vízenn, *Pinzano* mellett. Más Seregoftály *Pontebbán* keresztül veszi útját; más ismét *Gorítzián* masírozik által *di Codroipo* nevű útonn. A' Velentzeiek, örömet

szolgálnak a' Ts. K. Katonaságnak, mind eleséggel, mind szállító - szekerekkel, 's egyéb szükséges dolgokkal: mert kéz pénz kapnak tőle szolgálatjukért. "

Az egész Egyházi - Birodalomban (Pápa Ő Szentsége' Olasz Birtokaibann) mindenfelé olvastatik már az a' Manífestum, melyben a' Sz. Pápa elő-adja: mitsoda lépéseket tett légyen eddig a' Békesség' megszerzésére: melyeknek minthogy óhajtott fogamatja nem lehetett: Ő Szge ahozképest meg-határozta magábann, hogy a' Fegyvernyugvaskötés' feltételeinek teljesítését félbe szakasztja. További értelme ezen Manífestumnak így következik: „A' Sz. Atyának békességet szerető szíve, anynyira ifzonyodik az ellenségeskedésektől; hogy még fájdalmassann eső áldozattételekkel is fáradhatatlanul szorgalmatoskodott kedves Alattvalóinak tsendességjékért, és az ebbéli szorgalmatoskodásra kész most is: de ha a' Frantziák másképpenn gondolkodnak: nem akarja Ő Szentsége, az Egyházi-Birodalmat óltalom nélkül való tárgyává tenni az ellenség' meg-támadásának. Ha tehát valamely ellenséges Sereg, túl mérészelne jöni ennek határánn: eröss meg-határozása Pápa Ő Szentségének, hogy Annak ellent álljon, és nintsen benne kétsége, hogy kedves Alattvalói is, a' Catholica Vallás eránt való buzgóságjoktól, 's Házok' népe' és Vagyonjok' bá-

torságos állapotjának kívánásától viseltetvén, egyesíteni fogják magokat a' közöltalmazásra, és bátrann vizsgálják Azo-
kat, kik az ő tsendességjüket és bátorságokat mérészelnek akármely erőszakoskodás által meg-háborítani. E' végett szorossann szívekre köttetik minden Püspököknek, Plébánusoknak, Magistrátusoknak, 's minden más Elöljáróknak, hogy az alattok lévő Népet fegyverfogásra bátorítsák, 's még harangok' félre-verése által is fel-buzdítsák. Nagy bizodalommal vagyon a' Sz. Pápa, hogy meg-nyeri ezt a' maga Alattvalóinak kegyességétől 's szeretetétől, mely bizodalma mellett mindazáltal el nem mulatja buzgó könyörgéseit botsátani fel a' Magasságoshoz, hogy kegyelmessen védelmezze Az, a' maga Sz. Ekklesiáját és Híveinek igaz ügyét.

Rómából Octób. 15-dikénn: — „A' Nápolyi Felség, saját kezével írt Pápa Ö Szentségéhez, jelentvén, hogy meg-tette már a' rendeléseket, melyek szerént 13-dik Octóberben a' Nápolyi segítő Seregnek első Tsapatja, *di Tronto* nevű útonn bé megy a' Romai Megyébe. Vagynak ezenn első Tsapatbann: *della Reina; della Puglia; 's Real Italiano* nevű Regimentek; két, úgy nevezett *Nazionalik*; két önként vállalkozott Katonákból állók; két Vadász Batalionok; *Rossiglione* nevezetű lovas Regiment; és két Pattantyús Batalion, ágyúkkal.“

„Jönek ide *Rómába*, két lovas és egy gyalog Nápolyi Regimentek is, két Pattantyús Batalionokkal egyetemben, mind azért, hogy óltalmára légyenek a Városnak; mind pedig, hogy gyakorolják a *Római* Katonaságot.“

(Igaz e' vagy nem? a' mit *Párisból* írtak Oct. 14-dikénn némely magános Levelek, 's már utánnok egynehány Német Birodalmi Újságok — mind Frantzia mind Német nyelvenn írottak — is ki-hirdettek; hogy t. i. a' Nápolyi Udvar és a' Fr. Respublika között való Békességkötésre nézve végképpen meg-egyeztek légyen egymással, a' *Párisban* lévő Nápolyi Követ és a' Fr. Direktórium; és hogy a' meg-állított Békességkötést által is küldötte a' Fr. Direktórium Oct. 10 dikén a' Nemzeti Törvényhozó Gyűlés' Iffjabbik Tanátsáshoz meg-erössítés végett: ezt még egész bizonyossággal meg nem határozhatjuk. Ha igaz: nagy hasznát vette a' *Nápolyi* Felség, az általa tétetett nagy hadi készületeknek. A' *Párisi* Tudósítások azt jegyzik meg a' Békesség-kötés' feltételeiről, hogy azok nem terhesek Nápolyra nézve: mert azokbann semmi egyéb elégtételre nem köteleztetik a' Nápolyi Király, hanem tsupán azokért a' bofszfúság-tételekért való elégtételre: melyek el követődtek Nápolybann a' Fr. Követénn 1792-dik esztendőbenn. Az Anglusokra nézve ellen-

ben azt kívánta az említett Feltételekben a' Fr. Direktórium; hogy minden hajójaik előtt zárva tartassa a' Nápolyi Felség a' maga Kikötőhelyeit e' mostani hadakozás' végéig. A' Törvényhozó Ifjabbik Tanács, 5 Tagokból álló Kommissziót nevezett ki a' Feltételeknek meg- vizsgálására, mely Tagoknak neveik: *Sieyes, Villers, Pastoret, Chenier, és Cambacéres.*“

„Szinte le-írhatatlan az a' buzgóság, a' melyel kívánják elő-segélteni Pápa Ő Szentségét, a' Frantziák ellen való had' folytatásbann hív Alattvalói. *Pietro* nevezetű gazdag Polgár 30 ezer Skudit (többet 60 ezer R. forintnál) ajándékozott a' hadi kassába, 's ugyan anynyit fog ajándékozni ez utánn is minden éltendőbenn, míg a' had tartand. — Hertzeg *Contestabile Colonna*, 12 Kompániás gyalog Regimentet állított fel és tart maga költségénn, és két Gránátéros Regimenteket. — Hertzeg *Borghese* hasonlóképpenn maga költségénn állított fel 's tart is nyóltz száz Lovasokat. *Marchio Ercolani*, négy ezer ötfáz Skudit ad hónaponként mind addig, míg fog a' had tartani. — *Turlonia* nevű Pénzzel-kereskedő, 80 Katonákat állított 's tart maga költségénn.“

Nagy-Britanniából. —

Londonból Oct. 11-dikénn: — „Az ide való Ministériom, oly Személynek kért

a' Fr. Direktóriumtól pafzszust, a' ki *Páris*ba menvénn innét, Békesség-feltételeit terjeszzen a' Fr. Igazgatók' eleibe, 's alkuba is erezkedjen vélek a' Békesség eránt. A' Fr. Direktórium pedig oly kívánságát nyilatkoztatta: hogy az Ö hozzája küldendő Ánglus Követ, ne tsak oly hatalommal ruházódjék fel, a' melyel alkudozhasson a' Békességről, hanem olyannal is, a' mely tehetséget adjon Ö nékie végképpenn is meg-kötni a' Békességet. Ez az oka, hogy mind ez ideig se' indítódott még el innét *Páris* felé a' Békesség' Követe, mert a' nékie adandó Utasítások (Instruktziók) sok tanátskozásokat 's fontolgatásokat kívántak. Ennek a' hétnek a' véginn tsak ugyan meg fog indulni — a' mint hallatik — *Páris* felé az említett Békesség' Követe: de Kitsoda? még se' lehet tudni bizonyossann. *St. Helena* Lordot nevezgetik az Újságok, a' ki lakott vólt néha napján *Páris*ban; 's *Mádrít*ban Követséget viselt; és igen esmeretes a' maga szabad és egyenes természetéről.

„A' Pafzszus mellett, egy Levele is érkezett ide a' Külső dolgokra ügyelő Fr. Ministernek *de la Croix* Polgárnak, a' mi Státus-Secretáriusunkhoz Lord *Grenvillé*hez. A' Levél nagy emberséggel vólt írva, 's oly kívánságát fejezte ki benne a' Fr. Direktóriumnak, hogy bártsak a' Bé-

kességről kezdendő alkunak szerentsés lenne a' ki-menetele. “

„A' *Falmouthi* Kikötőhelybe, *White* Hajós-Kapitányunk *Phoenix* nevű Frantzia Rabló-hajót hozott bé fogva, melyen 4 ágyúk és 32 Emberek voltak; *Pellew* Hajós-Vezérünk pedig két kiseded nemű Spanyol Katona-hajókat. “

* * * * *

A' Magyar Gránátérosok' hív vitézségét eleven színnel festi egy *Offenburgi* Levél, melyet Frantzia nyelven közlött a' *Frankfurti Journálnak* 25-dik Octóberi Darabja: „18-dik napján ezen Hónapnak — így ír a' Levél — *Kenzingen'* környékére nyomúlt elő *Moreau* Generális, Népének nagy részével: 's igyekezett által törni magát, és *Kehl* fel-fzabadítani az ostrom alól. Soká nem lehetett tudni, melyik részre fog hajlani a' győzedelem, a' keményen hartzolt Felek között. Meglátják egyfzer a' Magyar Gránátérosok, hogy *Károly* Fő-Hertzeg áll közepettek 's kormányozza Öket. Nem volt ekkor többé semmi akadály, a' mely vízfza tartóztathatta volna őket; Oroszláni tüzzelel omlottak az ellenségre (*ils fondirent avec l'impétuosité du lion sur l'ennemi*), 's egészzen vízfza verték azt. “